

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Η οικονομική κρίση που ξέσπασε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 στις καπιταλιστικές κοινωνίες και συνεχίζεται ακόμη και σήμερα, έχει επισωρεύσει για πρώτη φορά δυο συγχρόνως δεινά σ' αυτές τις κοινωνίες: ανεργία και πληθωρισμό. Αυτό προκύπτει από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία:

Η ανεργία στις χώρες του ΟΟΣΑ πριν ξεσπάσει η κρίση δεν ξεπερνούσε κατά μέσο όρο το 3% του εργατικού δυναμικού. Στη δεκαετία του 1970 η ανεργία αυξήθηκε προοδευτικά για να φτάσει σήμερα στο 10% του εργατικού δυναμικού. Υπολογίζεται ότι στις χώρες του ΟΟΣΑ οι άνεργοι ξεπερνούν τα 40 εκατομμύρια. Τη μεγαλύτερη ανεργία έχουν το Βέλγιο (14%), η Αγγλία (12%) και η Ιρλανδία (12,1%). Στην Ελλάδα, παρόλο που δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία, υπολογίζεται ότι η ανεργία έχει ξεπεράσει το 11% και εντοπίζεται κυρίως στους νέους που μπαίνουν στην αγορά εργασίας και δε βρίσκουν δουλειά.

Από την άλλη μεριά ο πληθωρισμός (αύξηση τιμών) στις χώρες του ΟΟΣΑ πριν ξεσπάσει η κρίση δεν ξεπερνούσε κατά μέσο όρο το ποσοστό 3% το χρόνο. Στη δεκαετία του 1970 ο πληθωρισμός επιταχύνεται για να φτάσει το 11% σήμερα. Το μεγαλύτερο ποσοστό πληθωρισμού έχουν η Τουρκία, η Ελλάδα (18%), η Ιταλία (19%) και η Ιρλανδία (18%).

Η ταυτόχρονη εμφάνιση ανεργίας και πληθωρισμού δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία του καπιταλισμού. Οι παραδοσιακές οικονομικές κρίσεις

συνοδεύονταν από μαζική ανεργία αλλά χωρίς πληθωρισμό. Αυτές τις κρίσεις το καπιταλιστικό κράτος μπορούσε να διαχειριστεί με την εφαρμογή κεϋνσιανής επεκτατικής πολιτικής. Αυτή ακριβώς την πολιτική υιοθέτησαν και εφάρμοσαν τα αστικά κόμματα ολόκληρη τη μεταπολεμική περίοδο. Οι αστικές κυβερνήσεις αύξαναν συνεχώς τις κρατικές δαπάνες και τις τραπεζικές πιστώσεις για να περιορίζουν την ανεργία και τη φτώχεια και να διατηρούν έτσι την κοινωνική αρμονία και γαλήνη, απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της συσσώρευσης κεφαλαίου.

Η κεϋνσιανή όμως πολιτική αποδείχτηκε ανίσχυρη για τη διαχείριση της σημερινής κρίσης που προκαλεί ταυτόχρονα ανεργία και πληθωρισμό. Αν το κράτος συνεχίσει ν' αυξάνει τις δαπάνες του για να περιορίσει την ανεργία, θα επιταχυνθεί ο πληθωρισμός. Αν πάλι σταματήσει ν' αυξάνει τις δαπάνες του για να συγκρατήσει τον πληθωρισμό, θα αυξηθεί η ανεργία.

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση τα αστικά κόμματα έχουν προσανατολιστεί εδώ και κάμποσο καιρό στην υιοθέτηση και εφαρμογή μιας άλλης πολιτικής που, φορτώνοντας όλο το βάρος της κρίσης στην εργατική τάξη και τα μικροαστικά στρώματα, θ' αυξάνει το ποσοστό κέρδους του μεγάλου κεφαλαίου για να συνεχίζει τη συσσώρευση. Πρόκειται για τη λεγόμενη μονεταριστική πολιτική.

Με απλά λόγια, η μονεταριστική πολιτική προτείνει: Το κράτος θα πρέπει να περιορίσει τις κρατικές δαπάνες που εξασφαλίζουν απασχόληση στους άνεργους και να περικόψει τις κοινωνικές παροχές που περιορίζουν τη φτώχεια. Θα πρέπει επίσης να μειώσει τη φορολογία των κερδών και να δώσει κίνητρα στις «παραγωγικές» επιχειρήσεις. Να περιορίσει τις τραπεζικές πιστώσεις και ν' αφήσει να κλείσουν οι επιχειρήσεις που με τα κριτήρια της αγοράς δε λειτουργούν «αποδοτικά». Θα πρέπει ν' αφήνει τον εργατικό μισθό να διαμορφώνεται με ατομικές συμβάσεις στην αγορά.

Μια τέτοια πολιτική αποβλέπει στην αύξηση του κέρδους του μεγάλου κεφαλαίου σε βάρος της εργατικής τάξης και των μικροαστών με τους εξής τρόπους: α) Η μαζική ανεργία που προκαλεί η πολιτική αυτή ρίχνει χαμηλά τον εργατικό μισθό και άρα αυξάνει το ποσοστό κέρδους, β) το κλείσιμο των επιχειρήσεων (κυρίως των μικρομεσαίων) που με τα κριτήρια της αγοράς δε λειτουργούν αποδοτικά, καταστρέφει μεγάλες ποσότητες κεφαλαίου και η μάζα της υπεραξίας μοιράζεται τώρα σε λιγότερα κεφάλαια που σημαίνει αύξηση του ποσοστού κέρδους. Αλλά η μαζική ανεργία και φτώχεια που προκαλεί η εφαρμογή της μονεταριστικής πολιτικής είναι

επόμενο να κινητοποιεί την εργατική τάξη και ευρύτερα στρώματα του λαού σε διεκδικητικούς αγώνες που απειλούν την κοινωνική αρμονία και γαλήνη και θέτουν σε αμφισβήτηση και αυτήν ακόμη τη νομιμότητα της αστικής κοινωνίας. Πώς αντιμετωπίζουν τους κινδύνους αυτούς τα αστικά κόμματα που διαχειρίζονται την κρίση;

Ένας τρόπος είναι η χρησιμοποίηση των καταπιεστικών μηχανισμών του κράτους για την καταστολή των διεκδικητικών αγώνων της εργατικής τάξης. Τούτο σημαίνει περισσότερο αυταρχικές μορφές διακυβέρνησης. Αυτήν τη μέθοδο πήγε να εφαρμόσει η Θάτσερ στην περίπτωση των ανθρακωρύχων για να δοκιμάσει το βαθμό επιτυχίας της ώστε να τη γενικεύσει για την εφαρμογή της σκληρής μονεταριστικής πολιτικής για τον εκσυγχρονισμό του καπιταλιστικού σχηματισμού της Αγγλίας. Βέβαια, η Θάτσερ με τη μέθοδο αυτή κέρδισε μια πύρρεια νίκη που της κόστισε ακριβά.

Ένας άλλος τρόπος να περάσει η μονεταριστική πολιτική χωρίς κοινωνικές αναταραχές είναι η ιδεολογικο-πολιτική παραπλάνηση του λαού.

Μια μορφή ιδεολογικής παραπλάνησης είναι να εγχαραχτεί στο λαό η αντίληψη ότι για όλα τα δεινά, την ανεργία, τον πληθωρισμό κ.λπ. φταίει το κράτος που παρεμβαίνει συνεχώς στην οικονομία, αναλαμβάνει επιχειρηματική δράση και κάνει μεγάλες «αντιπαραγωγικές» δαπάνες. Τέτοιου είδους ιδεολογικοπολιτική παραπλάνηση επιχειρούν κυρίως τα συντηρητικά αστικά κόμματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το προεκλογικό οικονομικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας. Με τις διακηρύξεις περί φιλελευθερισμού η Νέα Δημοκρατία προσπαθεί να παραπλανήσει τα μικροαστικά στρώματα του πληθυσμού και να τους αποσπάσει την ψήφο για να εφαρμόσει μονεταριστική πολιτική που θα αύξανε τα κέρδη του μεγάλου κεφαλαίου σε βάρος κυρίως των μικρομεσαίων που μια αυστηρή μονεταριστική πολιτική θα εξαφάνιζε από την αγορά.

Μια άλλη σοβαρότερη μορφή ιδεολογικοπολιτικής παραπλάνησης για να περάσει η μονεταριστική πολιτική χωρίς κοινωνικές εντάσεις είναι ο μανδύας του σοσιαλισμού που ντύνονται ορισμένα αστικά κόμματα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η περίπτωση του ΠΑΣΟΚ στην Ελλάδα και του σοσιαλιστικού κόμματος του Μιτεράν στη Γαλλία. Ας πάρουμε την περίπτωση του ΠΑΣΟΚ. Από πολλές ενδείξεις προκύπτει ότι τα χρόνια που το ΠΑΣΟΚ διαχειρίστηκε τον καπιταλισμό στην Ελλάδα εφάρμοσε μια ήπια μονεταριστική πολιτική: Μείωσε το ρυθμό αύξησης των δημοσίων δαπανών. Πάγωσε για ορισμένο χρονικό διάστημα τους μισθούς και τα

ημερομίσθια με τη μέθοδο του ετεροχρονισμού. Θέσπισε την ΑΤΑ με τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται απλώς οριζόντια ανακατανομή εισοδήματος μέσα στην ίδια την εργατική τάξη από τους υψηλόμισθους στους χαμηλόμισθους και όχι κάθετη αναδιανομή από το κεφάλαιο στην εργατική τάξη. Με το άρθρο 4 περιόρισε το δικαίωμα της απεργίας σε μεγάλες κατηγορίες εργαζομένων. Θέσπισε γενναιόδωρες επιχορηγήσεις για το κεφάλαιο.

Η μονεταριστική πολιτική του ΠΑΣΟΚ είχε σαν συνέπεια ν' αυξηθεί σημαντικά η ανεργία και τα εισοδήματα πολλών εργαζομένων να μην προσαρμόζονται με το ίδιο ποσοστό του πληθωρισμού και να μειώνονται λόγω υπερφορολόγησης. Παρ' όλα αυτά η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ εφάρμοσε τη μονεταριστική πολιτική της χωρίς σοβαρές κοινωνικές εντάσεις. Ο κύριος λόγος είναι ότι ενώ το ΠΑΣΟΚ ουσιαστικά είναι το δεύτερο εναλλακτικό αστικό κόμμα που διαχειρίζεται τον καπιταλισμό στην Ελλάδα, εμφανίζεται με προσωπείο σοσιαλιστικό, κάνει σοσιαλιστικές διακηρύξεις και χρησιμοποιεί σοσιαλιστική φρασεολογία και συνθηματολογία. Με αυτού του είδους την ιδεολογικοπολιτική παραπλάνηση έχει κατορθώσει να εγκλωβίσει σημαντικό ποσοστό αριστερών στο κόμμα του και να ευνουχίζει το αριστερό κίνημα και τους διεκδικητικούς αγώνες των εργαζομένων.